

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	4.Kf.700.125/2025/4.
A felperes:	felperes (felperes címe.)
A felperes képviselője:	Független Rendőr Szakszervezet (felperesi képviselő címe; eljáró képviselő: dr. Oláh Tamás kamarai jogtanácsos)
Az alperes:	vármegyei Rendőr-főkapitányság (alperes címe)
Az alperes képviselője:	dr. Tompa Tamás kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	megbízási díj megfizetése iránt indított közzszolgálati jogvita
A fellebbezést benyújtó fél:	alperes (23. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Győri Törvényszék 6.K.700.378/2024/21. számú ítélete

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 36.000 (harminchatezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes a 2021. február 1. napjától 2024. február 29. napjáig tartó időszakban (a továbbiakban: peresített időszak) az alperes helységli Rendőrkapitányság osztályl alosztályl állományában kiemelt főnyomozó beosztásban teljesített szolgálatot. A beosztásához nem tartozóan rendszeresen nyomozati és vizsgálati feladatokat is végzett, amelyek ellátásáért megbízási díj megfizetését kérte; a szolgálati panaszát az alperes vezetője a határozatszám1 számú határozatával – megalapozatlanság miatt – elutasította.

A kereset és a védírat

[2] A felperes keresetében az alperest a peresített időszakra bruttó 1.430.050 forint – a rendvédelmi illetményalap 100%-ának megfelelő – megbízási díj és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni. Keresetének jogalapjaként a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 71. § (1) bekezdés c) pontját, valamint (5) bekezdését jelölte meg.

[3] Az alperes védíratában – a követelés jogalapját és összecszerűségét egyaránt vitatva – a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 1.430.050 forint megbízási díj és annak késedelmi kamata megfizetésére kötelezte. Kifejtette, hogy a belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálati beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről szóló 30/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 30/2015. BM rendelet) 2. számú melléklete külön beosztásként nevesíti a nyomozói/főnyomozói és vizsgáloi beosztást. A munkáltató a különböző beosztásokhoz tartozó feladatokat nem bővítheti akként, hogy a munkaköri leírásban más beosztásba tartozó feladatokat is rögzít. A felperes munkaköri leírását semmiképp sem lehet úgy értelmezni, hogy a nyomozati és vizsgálati feladatokat alapfeladatként köteles lenne ellátni. A munkaköri leírás ezen értelmezése a munkakör kereteinek túllépését, illetőleg a munkakör kiűresítését jelentené. A beosztások elkülönítésének elvét a kapitányság vezetőjének egyoldalú intézkedése sem sértheti. Az alperes által hivatkozott az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.), valamint a Szervezeti és Működési Szabályzat rendelkezései sem értelmezhetők akként, hogy a rendőrkapitányság feladatellátási körére és kötelezettségére tekintettel a kapitányság vezetője az adott munkakörbe nem tartozó feladatokat az állomány tagjának beosztásához tartozó alapfeladatként meghatározhatja. A munkáltató egyoldalú utasítási jogával a 30/2015. BM rendeletben meghatározott beosztás (munkakör) keretein belül határozhatja meg azokat a ténylegesen ellátandó feladatokat, amelyeket a hivatásos állomány tagja jogosult és köteles ellátni. A Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján a hivatásos állomány tagját akkor illeti meg megbízási díj, ha más beosztáshoz tartozó feladatot lát el többletfeladatként.

[5] Az alperes a felperest rendszeresen, – nem eseti jelleggel – a szolgálati beosztásához nem tartozó, olyan feladatkör ellátásával bízta meg, mely a 30/2015. BM rendelet 2. számú melléklete alapján további, más különálló munkakörhöz tartozik. E feladatellátás rendszeres jellegét az sem kérdőjelezi meg, amennyiben az adott időszakban a vizsgálati szakhoz kapcsolódó irat előállítására nem került sor. Ezt a megállapítást a felperesi nyilatkozattal megegyező tartalmú, tanúl által tett tanúvallomás is alátámasztotta. A feladatellátás abban az esetben is többletfeladatnak minősül, ha azt az érintett a munkaidejében látja el. A felperes számára a vizsgálati feladatok ellátása többletmunkát jelentett, mivel azokat – az alapfeladatainak ellátása terhére – a legtöbb szolgálata során ellátta. Az alperes Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjával kapcsolatos értelmezése téves,

figyelemmel arra, hogy a jogalkotó ezt a szabályt a Hszt. szolgálati viszony tartalmára vonatkozó X. fejezetében, a szolgálatteljesítésre vonatkozó szabályok között helyezte el; ami semmiképp nem értelmezhető úgy, hogy az a megbízási díjra való jogosultságot szűkítene akként, hogy kizárólag a foglalkoztató szervezeti egység feladatkörén kívüli beosztáshoz nem tartozó feladatok ellátása esetén járna többletdíjazás. Az ellenkező tartalmú értelmezés a megbízási díjra való jogosultság indokolatlan szűkítését, kiüresítését eredményezné. A lex specialis derogat legi generali elv érvényesül, miszerint a speciális szabály az általános szabályt minden esetben felülírja. A perbeli esetben ez akként valósul meg, hogy a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjában szereplő általános szabály helyett a 71. §-ban rögzített rendelkezéseket kell alkalmazni. Mindezekre tekintettel megállapította, hogy a felperes a kiemelt főnyomozói beosztásához nem tartozó, az állománytábla szerinti más munkakörhöz kapcsolódó feladatok ellátásért a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján megbízási díjra jogosult.

[6] A többletmunka mennyiségét a felek nyilatkozatai, az általuk csatolt ügyirat kimutatások adatai és tanúvallomások mérlegelésével a felperes teljes munkaidejének, feladatainak 25%-át kitevő mértékében találta megállapíthatónak, melyet jelentősnek tekintett. Mindezek alapján a megbízási díj keresetben igényelt mértékét, a feladatellátás mennyiségére és az okozott többletteleherre figyelemmel nem tartotta eltúlzottnak.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[7] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a megbízási díj mértékének a rendvédelmi illetményalap 50%-ra történő leszállítását kérte. Megsértett jogszabályhelyként a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 79. § (2) bekezdés a) pontját, a Hszt. 71. § (1) és (5) bekezdéseit, 163. § (5) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:48. §-át, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 1. § (2) bekezdését, az Áht. 10. § (1) és (5) bekezdéseit, a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet 3. § (2) bekezdését, a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről szóló 31/2015. (VI. 16.) BM rendelet 35. § (6) bekezdését jelölte meg. Hivatkozása szerint a felperes a perbeli időszakban a Rendőrség működési rendjére vonatkozó jogszabályokban rögzített saját beosztásához tartozó rendőri alapfeladatokat teljesítette. Pusztán az alapján, hogy a 30/2015. BM rendelet 2. számú mellékletében a nyomozói és vizsgálói beosztások külön kerültek megjelölésre, nem vonható le az a következtetés, hogy az azokhoz tartozó feladatok oly mértékben eltérőek egymástól, ami a megbízási díj fizetésére jogalapot teremtené. Álláspontja szerint a 30/2015. BM rendeletben szereplő szolgálati beosztás szűkítő értelmezése jogszabályellenes. A szolgálati ágak között csak a bünyügyi szolgálati ág szerepel, amelyet tovább bontani nem lehet; az eljárási cselekmények átfedése e szolgálati ágon belül szükségzerű. A munkakört nem a 30/2015. BM rendeletben nevesített szolgálati beosztás megnevezése tölti ki tartalommal; az az Rtv.-ből ered. A két beosztás közötti átfedés a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 348. § (2) és (3) bekezdései szerint is megállapítható.

[8] Az elsőfokú bíróság az ítéletének [25]-[29] bekezdéseiben – a hatáskör elvét sértve – a rendőrség felépítését és a működési rendjére vonatkozó jogszabályi rendelkezésekben meghatározott feladatellátást megalapozatlanul és iratellenesen értékelte.

Álláspontja szerint a Kp. 79. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt kötelezettségének az eljárás során maradéktalanul eleget tett. tanú2 tanúvallomására hivatkozva akként nyilatkozott, hogy köztudomású tény, miszerint a nyomozati szakban a tanúkihallgatás a gyanúsítás előtt és azt követően is történhet. Utalt a tanú3 által készített jelentésre is, miszerint „Azon iratok előállítását sem lehet vizsgálati tevékenységbe tartozónak tekinteni, annak ellenére sem, ha gyanúsítás után készültek, amelyeket az irányadó normák alapján a felderítés során kellett volna elkészíteni.” E jelentés tartalmával tanú2 tanúvallomása egybecseng; ami azonban az elsőfokú ítélet [4] bekezdésében megállapított „rendszeresen végzett” ítéleti tényállásnak ellentmond. Álláspontja szerint a sorozat jellegű bűncselekmények vizsgálati szakba kerülésénél a tanúk vallomásai között jelentős eltérés állapítható meg. Az eltérés oka pedig az, hogy tanú1 közvetlen vezetőként abban volt érdekelt, az alosztályáról az eljárások minél gyorsabban a Vizsgálati Osztályra kerüljenek, amely egyéni érdek a nyomozás érdekével ellentétben áll. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság az ítéletének [15]-[29] bekezdéseiben tanú1 tanúvallomását fogadta el, megalapozatlanul állapítva meg, hogy a felperes havi átlagban 30%-os, a teljes munkaidejének, feladatainak 25%-os mértékében teljesített többletfeladatokat. Az elsőfokú bíróság az ítéletének [28]-[29] bekezdéseiben alaptalanul és iratellenesen értékelte a felperes által elvégzett munkát. Álláspontja szerint a felperes megbízási díjra való jogosultsága szubjektív értékítéleten alapul, mint a 70-30%-os arány is, ezért a rendszeres többletfeladat-ellátás megállapítására kizárt. A nyomozás szakmai érdeke „esetenként” megkívánhatja annak gyors lezárását; ezért afelperes „esetenként” vizsgálati feladatokat is köteles volt végrehajtani.

[9] Az összecszerűség tekintetében arra hivatkozott, hogy a vizsgálati feladatok ellátásához a felperes számára többlettudásra nem volt szükség; az eredeti feladatokhoz való időigény akár azonos is lehetett; ennél fogva az elsőfokú bíróság által meghatározott mérték eltűzött. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében a jelentős többletmunkához kapcsolódó megbízási díj mértékét 100%-ban állapította meg, annak ellenére, hogy az általa csatolt kimutatás szerint 10 hónap (2021. július, augusztus, szeptember, 2022. május, június, július, november, 2023. január, február és március) tekintetében semmilyen munkavégzés nem volt megállapítható; 6 hónap (2022. február, március, augusztus, szeptember, december és 2023. december) esetében pedig 10 vagy annál kevesebb (1-2) volt az előállított vizsgálati anyagok száma.

[10] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hivatkozott a Kúria hasonló tényállás alapján elsőként hozott Kf.III.45.152/2021/4. számú ítéletére, amely szintén nyomozó/vizsgáló beosztás elhatárolása alapján indult ügyben a megbízási díjat megalapozottnak tartotta. Utalt a 30/2015. BM rendelet 2. számú mellékletére is, amely alapján a nyomozó(tiszt) és a vizsgáló(tiszt) nem vitathatóan eltérő feladatkört feltételező beosztás, amit a szolgálati panaszt elutasító határozat sem tett vitássá. A nyomozói és a vizsgáló feladatok a gyanúsítás közlésével határolhatók el, a nyomozó feladatköre az ismeretlen tettel szemben folyó büntetőeljárásokra, míg a vizsgálóé a gyanúsítottal rendelkező büntetőeljárásokra terjed ki. E körben utalt a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól szóló 100/2018. (VI.8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Nyer) rendelkezéseiben foglaltakra is, amely a büntetőeljárás során a vizsgálati szakaszt elhatárolja, azt önálló címmel különbözteti meg. Hivatkozott a Be. 348. §-ának azon rendelkezésére, amely szerint a nyomozás felderítésre és vizsgálatra oszlik. Nem értett egyet azon alperesi hivatkozással, amely szerint a felderítés és a vizsgálat határai összemosódnak. Az előkészítő eljárás és a felderítés során a nyomozó hatóság önállóan, míg a vizsgálat során az ügyészség irányításával jár el. A nyomozói és vizsgálói feladatok elkülönítése szakmaspecifikus megközelítés alapján indokolt. A nyomozói tevékenység alapvetően adatgyűjtés, a vizsgálói egy alapos elemzés, amely során a bizonyítékok vizsgálata, mérlegelése történik. Nem értett egyet az alperes azon érvelésével sem, miszerint a bűnügyi szolgálati ágon belül további

tagozódás nem ismert; a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja egyébként sem a szolgálati ághoz, hanem a szolgálati beosztáshoz nem tartozó feladatok ellátását rendeli megbízási díjjal kompenzálni.

[11] A megbízási díj mértékét tekintve arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörben hozott döntését a másodfokú bíróság csak abban az esetben változtathatná meg, amennyiben az az indokolási kötelezettségének nem tett eleget; avagy a mérlegelése helytelen tényadatokon alapult, ellentmondásos vagy okszerűtlen; a perbeli esetben azonban az elsőfokú ítélet a fenti jogszabályi előírásoknak kétséget kizáróan megfelelt.

A Fővárosi Ítéltábla döntése és annak jogi indokai

[12] Az alperes fellebbezése megalapozatlan.

[13] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Kp. 108. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül. A másodfokú eljárás terjedelme vizsgálatakor figyelembe vette, hogy az alperes a tényállás tisztázottsága tekintetében az ítélet eljárásjogi és anyagi jogi álláspontjának felülvizsgálatát is kérte; továbbá a megbízási díj mértéke körében az elsőfokú bíróság által elvégzett mérlegelést vitatta. A jogorvoslati eljárás szabta keretek között a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a releváns jogszabályi rendelkezéseket felhívta, azokat megfelelően alkalmazta, ítéletének indokolásában döntése indokait részletesen kifejtette, amellyel a másodfokú bíróság is egyetértett. A fellebbezésben előadottakra tekintettel az alábbiakat emeli ki.

[14] Az ítéltábla elsőként az alperes eljárásjogi kifogását vizsgálta.

[15] E körben megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az elvégzett többletfeladatoknak a felperes teljes munkavégzéséhez viszonyított arányát a beszerzett bizonyítékok (a felek által csatolt kimutatások, a felperes nyilatkozata és tanúvallomások) adatai alapján tárta fel, amellyel összefüggésben az alperes egyrészt arra hivatkozott, hogy az általa készített (tanú3 jelentésén alapuló) kimutatás és tanú2 tanúvallomása csupán 10%-os mértékű vizsgálati feladatellátást támaszt alá, másrészt álláspontja szerint tanú1 tanú szavahihetősége megkérdőjelezhető.

[16] Az alperes az elsőfokú ítéleti tényállást az ellátott többletfeladat szolgálati beosztás szerinti feladatvégzéséhez mért arányát illetően, továbbá az elsőfokú bíróság által végzett bizonyítékértékelés okszerűtlen, téves vagy iratellenes voltának bemutatása és az irányadó jogszabályi rendelkezés megsértésére hivatkozás nélkül vitatta. Nem vezette le logikus okfejtéssel, hogy az általa hivatkozott két bizonyíték a feltárt többi bizonyítékkal összevetve miért ad alapot a többletfeladat-ellátás mértékének 10%-os arányú meghatározására és nem hivatkozott a bizonyítékok értékelésére vonatkozó jogszabálysértésre sem [Kp. 78. § (2) bekezdése, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdése], ezért az ítéltábla a bizonyítékok okszerűtlen értékelése vonatkozásában nem vizsgálódhatott, mivel a fellebbezésnek e körben nem voltak olyan megsértett jogszabályhelyei és érvei, amelyeket a másodfokú bíróság az ítéleti indokolással összevethetett volna. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a felperes által ellátott vizsgálói feladatok többletfeladatként vagy jelentős többletmunkaként értékelését az alperes az anyagi joggal összevetésben nem vitathatná.

[17] Az alperes az eljárásjogi kifogások körében megsértett jogszabályi rendelkezésként csupán a Kp. 79. § (2) bekezdés a) pontjára hivatkozott, amely hivatkozása

azért nem foghatott helyt, mivel őt az elsőfokú bíróság az okiratok tartalmának bizonyításától nem zárta el; érdemi döntése során a bizonyítékokat összességében értékelte.

[18] Az ítéltábla ezt követően az elsőfokú ítélet anyagi jogi megfelelőségét vizsgálta.

[19] Az elsőfokú bíróság ténymegállapítása szerint a felperes a szolgálatteljesítési idején belül 70%-30% arányban végzett nyomozói, illetőleg vizsgálói feladatokat. Helytállóan mutatott rá, hogy az alperes jogszerűen utasíthatta a felperest olyan feladatok elvégzésére, amelyek a képzettségéhez, végzettségéhez, szakmai tapasztalatához kapcsolódtak és ahhoz igazodtak; ezen jogosultsága azonban a felperes kinevezése szerinti beosztását nem sértheti. Megalapozottan foglalt állást a tekintetben is, hogy amennyiben a felperes a megbízást az eredeti szolgálati beosztása ellátása mellett, az alól nem mentesítve végzi, a többlétszolgálatért díjazásra jogosult [Hszt. 71. § (5) bekezdés].

[20] A munkáltató csak az állománytáblában rendszeresített beosztás keretein belül határozhatja meg azokat a ténylegesen ellátandó feladatokat, amelyeket a hivatásos állomány tagja jogosult és köteles ellátni: ami a felperes esetében a nyomozó beosztás volt. Az elsőfokú bíróság jogszerűen foglalt állást a nyomozói és a vizsgálói beosztás körébe tartozó feladatok elhatárolása tekintetében. A 30/2015. BM rendelet 2. mellékletének 7. pontja a nyomozó, illetve a vizsgáló beosztásokat egymástól külön beosztásként rendszeresítette, tehát a nyomozóhatóság feladatainak ellátására nem egyetlen, hanem több beosztást hozott létre. Ezen beosztásokhoz tartozó munkaköri feladatokat jogszabály vagy a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 23. § (4) bekezdés c) pontja alapján kiadott normatív utasítás (ORFK utasítás) nem részletezi, arról a jogalkotó a büntetőeljárás szabályokban gondoskodott. Az a körülmény, hogy a Be. 348. § (1)-(4) bekezdéseiben a nyomozóhatóság egységként szerepel, és az eljárási kódex az egyes nyomozati cselekmények elvégzésére külön beosztásokat nem nevesít, jelen per eldöntése szempontjából különös jelentőséggel nem bír, miután a Be. kétségtelenül nem munkajogi (közzolgálati jogi) szempontból határozza meg a büntetőeljárás egyes szakaszainak szabályait, az nem is feladata. A Be. 348. § (2) bekezdése alapján a nyomozás felderítésből és vizsgálatból áll; a Be. LX. Fejezete rögzíti a felderítés, míg LXI. Fejezete a vizsgálat külön eljárási szabályait; a Be. 31. § (2) bekezdése értelmében a nyomozó hatóság az előkészítő eljárás és a felderítés során önállóan, a vizsgálat során az ügyészség irányításával jár el. A Be. 866. § (1) bekezdés b) pontja alapján kiadott Nyer. a nyomozásra vonatkozó eljárási szabályok között rendelkezik a nyomozás megindítása, elrendelése (70-75. alcímek), a felderítés (76. alcím) és a vizsgálat (78. alcím) szabályairól. A felderítés és a vizsgálat szakaszai közötti elhatárolást a gyanúsított kihallgatás (77. alcím) eljárási cselekménye jelenti; jogszabályi kivételekkel, amennyiben a gyanúsítás közlése (Nyer. 144. § (1) bekezdése) törvényi feltételei megállnak, az ügyészség által irányított vizsgálatot kell lefolytatni (Nyer. 147. § (3) bekezdés), ennek hiányában a felderítés szabályai szerint folytatódik az eljárás (Nyer. 146. § (3) bekezdés).

[21] A fentiek szerint a nyomozás eljárási folyamatában közreműködő nyomozó és a vizsgáló munkaköri feladatai között éles határ nem állapítható meg ugyan, azonban a vizsgáló és a nyomozó feladatai egymástól alapvetően elhatárolhatók. Az elsőfokú bíróság helyesen tulajdonított jelentőséget annak a körülménynek, hogy a nyomozóhatósági feladatokat ellátó alperesnél a 30/2015. BM rendelet 2. számú melléklete elkülöníti a nyomozó és a vizsgáló beosztást, és helyesen állapította, hogy a felperes vizsgálói többletfeladatokat látott el. A másodfokú bíróság nem osztotta az alperes azon álláspontját, hogy a felperes a többletfeladatnak vélt tevékenységet munkaköri alapfeladatként végezte és az többletmunkát nem generált számára, mert ezen értelmezés a külön beosztásokkal kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseket kiüresítené. Az alperes álláspontjával szemben a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja szerinti többletfeladat nem a munkaidőn felül, túlmunkával ellátott feladatot, hanem az adott beosztáshoz nem tartozó feladatot jelenti, amely vizsgálói feladatokat a felperes

kétségkívül a nyomozói feladatai mellett látta el. Az irányadó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Kf.VII.45.079/2021/6. számú ítéletében – amely ügy tényállása szerint a felperes nyomozói beosztása mellett vizsgálói feladatokat is ellátott, és részben e körülmény miatt ítélték meg számára megbízási díjat – a Kúria kiemelte, hogy az alperesnek azonban az a joga, hogy a felperest a bünyügyi segédelőadó, később a nyomozó beosztásához tartozó feladatok mellett más feladatok elvégzésére utasíthatja, nem sértheti a felperes kinevezése szerinti beosztását, továbbá az utasítás teljesítése esetén a díjazásra (ellenszolgáltatásra) való jogosultságát. Az alperesnél a felperes bünyügyi segédelőadó (majd nyomozó) beosztása az állománytáblában rendszeresített és a kinevezésében rögzített szolgálati beosztás (munkakör).

[22] A Hszt. 71. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott kritériumok konjunktívak, ebből következően a felperest akkori illeti meg a megbízási díj, ha nem a kinevezés szerinti beosztásához tartozó feladatkört látott el többletfeladatként. Ezzel összefüggésben nem azon van a hangsúly, hogy a többletfeladat ellátása okozott-e többletterhelést, hanem azon, hogy a feladat a kinevezés szerinti beosztáshoz tartozónak tekinthető-e. Amennyiben az adott szolgálati beosztás mellett, az alól történő mentesítés nélkül rendszeresen elvégzett további tevékenység nem tartozik az adott szolgálati beosztáshoz, az többletfeladatként értékelendő. A Kúria következetes – jelen perben is irányadó – gyakorlata szerint a munkáltató utasítása alapján a hivatásos állomány tagja ugyan esetenként köteles ellátni a beosztása szerinti tevékenységhez nem tartozó feladatokat is, az ilyen jellegű feladat tartós ellátása ugyanakkor nem maradhat ellentételezés nélkül, az megbízási díjra jogosít. Mindezekből következően az elsőfokú bíróság – a Hszt. 2023. február 1. napjától hatályos módosítása előtti időszakra – helyállóan állapította meg, hogy a felperes többletfeladat ellátása megalapozza a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja szerinti megbízási díjra való jogosultságot.

[23] A perbeli esetben a felperes a kiemelt főnyomozó beosztása melletti vizsgálói többletfeladatok ellátásáért a 2023. február 1. – 2024. február 29. közötti időszakra is megbízási díjat igényelt.

[24] Az ítélőtábla rámutat, hogy a Hszt. 2023. február 1. napján elfogadott módosítását követő időszak tekintetében relevanciával bíró körülmény – amire egyébként ítéletében az elsőfokú bíróság is utalt, – hogy a jogalkotó a megbízási díj jogintézményét megtartotta, azt a Hszt. 71. §-ában – a X. fejezetben meghatározott, a szolgálat teljesítésére vonatkozó rendelkezésektől – elkülönítetten továbbra is szabályozni kívánta akként, hogy az általánoshoz képest eltérő, a korábbiakhoz viszonyítva szigorúbb feltételek szerinti elbírálást írt elő. Nem vitás, hogy a hivatásos állomány tagja – a jogalkotó szándéka szerint – a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a szolgálat ellátásával összefüggésben köteles a szolgálati beosztásából eredő, valamint – a rendes szolgálatteljesítési idején belül külön ellentételezés nélkül – a szolgálati beosztásához nem tartozó, a végzettsége, képzettsége alapján részére a foglalkoztató szervezeti egység feladatkörén belül meghatározott szolgálati feladatait a törvényes előírásoknak, a parancsoknak és intézkedéseknek megfelelően – szükség esetén veszély vállalásával –, az elvárható szakértelemmel és gondossággal, pártatlanul és igazságosan végrehajtani. E szabály azonban nem jelenti azt, hogy amennyiben e többletfeladatot az állomány tagja rendszeresen, tehát nem eseti jelleggel, és számára jelentős többletmunkát eredményezve végzi, annak ellentételezésére ne lenne jogosult. A Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjának módosítása a hivatásos állomány tagját általános jelleggel a megbízási díjra való jogosultságból nem zárja ki, ezen értelmezéssel a megbízási díj jogintézménye [a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja, valamint (3) bekezdése] valójában kiüresedne.

[25] Mint ahogyan arra az elsőfokú bíróság is helytállóan utalt a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjának a fentiek alapján csak olyan értelmezése lehet helyes, amely a 71. § (1) bekezdés c) pontja alkalmazásának is teret enged; ellenkező esetben a hivatásos állományú ellenszolgáltatás nélkül, lényegében korlátozásoktól mentesen a beosztásához nem tartozó feladat ellátására megbízhatóvá válna. A Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjában és (3) bekezdésében meghatározott többletfeltétellel válik el a megbízási díj az általános szabályozástól; e speciális juttatás megfizetésére vonatkozó jogalkotói szándék a Hszt. 71. §-án keresztül érvényesül, ami abban ragadható meg, hogy habár a hivatásos szolgálati jogviszony különleges közszolgálati jogviszony, azonban a rendszeresen előforduló, jelentős többletmunka ellátásáért a hivatásos állomány tagjai is ellenszolgáltatásban kell, hogy részesüljenek. Ezt a jogi álláspontot támasztja alá, hogy a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjában a rendszeresen elvégzett jelentős többletmunkára való utalás nem szerepel, azonban e kitétel a 71. §-ban, mint speciális szabályban megtalálható; ezen feltételek teljesülése esetén megbízási díj jár. A törvényszék ítéletében helyesen idézte, hogy az érintett időszakban a felperes megbízási díjra jogosultságát a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontja sem zárja ki, ugyanis ez esetben is érvényesül a „lex specialis derogat legi generali” elv, miszerint a speciális szabály az általános szabályt felülírja. A perbeli esetben ez akként ölt testet, hogy a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjában szereplő általános szabály helyett a 71. §-ban rögzített speciális rendelkezést kell alkalmazni.

[26] A 2023. február 1. napjától hatályos Hszt. 71. § (3) bekezdése értelmében a hivatásos állomány tagja akkor jogosult megbízási díjra, ha az (1) bekezdés c) pontja szerinti többletfeladat ellátásával jelentős többletmunkát végez, és a szolgálati beosztáshoz nem tartozó feladatkörrel való megbízás nem eseti jellegű. A nem eseti jelleg a módosítást megelőzően is követelmény volt (azt a bírói gyakorlat egyértelműen kialakította), ugyanakkor – a többletfeladat-ellátása esetén – a jelentős többletmunka végzése külön vizsgálendő, konjunktív tényállási elem. A jogosultság feltételeit minden időszakban önállóan értékelve kell megítélni, így amennyiben a módosítást követően megállapítható a többletmunka jelentős mennyisége, a megbízási díj jogalapja fennáll. A módosított jogszabály nem tartalmaz előírást arra, hogy a jelentős többletfeladat ellátásnak a módosítást megelőző időszakhoz képest viszonyítva kell megvalósulnia, a felperes megbízási díjra akkor válik jogosulttá, így azt kellett vizsgálni, hogy az elvégzett többletfeladatok jelentősnek minősülnek-e. Az elsőfokú bíróság azt is helyesen értékelte, hogy a felperes az érintett hónapokban jelentős többletmunkát végzett, többletmunkavégzése a módosított törvényi kritériumoknak megfelelt.

[27] A Hszt. 71. § (3) bekezdésének módosításával a jogalkotó szándéka arra irányult, hogy a többletszolgálatért járó helyettesítési díjra az állomány tagja csak azokban az esetekben legyen jogosult, amikor a többletfeladat ellátása valóban érdemben haladja meg a szolgálati beosztásból eredő feladatellátás kereteit, amely törvényi feltétel jelen esetben megvalósult, miután az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként helytállóan állapította meg, hogy a felperes rendszeresen, munkaidejéhez viszonyítva számottevő mértékben látott el – a saját munkaköri feladatain felül – a beosztásába nem tartozó feladatokat, azok érdemben haladták meg a beosztásából eredő szolgálatellátás kereteit, így a többletfeladat ellátás, a jelentős többletmunka igazolt.

[28] A megbízási díj mértékével összefüggésben a másodfokú bíróság rámutat, hogy miután az alperes nem állapított meg és nem fizetett megbízási díjat a felperesnek, azt az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében határozhatta meg; a másodfokú bíróságnak a felülbírálat keretében az elsőfokú bíróság ezen mérlegelési tevékenységének jogszerűségét kellett vizsgálnia. Ezzel összefüggésben a legfontosabb kérdés a hatásköri anyagi jogi szabályok vizsgálata, az, hogy a jogilag kötött mérlegelés a jogszabályok keretei között történt-e. Amennyiben ugyanis a jogszabály a mérlegelés szempontjait meghatározza, a

másodfokú bíróságnak a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között azt kell megítélnie, hogy az elsőfokú bíróság a döntése meghozatalánál érvényesítette-e ezeket a törvényi előírásokat.

[29] Az ítéltábla megállapította – annak szem előtt tartásával, hogy a jogszerűségi kontroll a másodfokú bíróság számára felülmérlegelési lehetőséget nem biztosít –, hogy az elsőfokú bíróság az elvégzett mérlegelési tevékenysége során az anyagi jogszabály (Hszt. 71. § (5) bekezdése) által meghatározott tartományban maradt, amikor a megbízási díj mértékét az illetményalap 100%-ában határozta meg; ezen felül az általa figyelembe vett mérlegelési szempontok beilleszthetők voltak a 31/2015. BM rendelet 35. § (6) bekezdése szerinti kritériumok közé. A jogi indokolásban leírtak alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság az arányosság vizsgálatánál figyelembe vette, hogy a beosztásán kívüli feladatokat a felperes rendszeresen, nem eseti jelleggel látta el és azok a szolgálati idejének jelentős részét kitették. A szolgálati feladatok ellátása jelentős többletmunkát is eredményezett; ugyanígy azt is, hogy a többletfeladatok ellátása a felperes saját beosztásába tartozó munkaköri feladatainak ellátásától vont el jelentős időt, amely körülmények együttesen jelentős mértékű többletfeladatként értékelendők. Az elsőfokú bíróság ítéletében a többletfeladatok mértéke tekintetében helytállóan állapította meg, hogy annak meghatározására egyértelmű módszer nem áll rendelkezésre. Mind a felperes, mind pedig az alperes kimutatásokat csatolt, amelyek részben más-más metódusok alapján készültek. Helytállóan hivatkozott a törvényszék arra is, hogy a felek által csatolt kimutatásokból a többletfeladat-ellátás terjedelmét, pontos mértékét kétséget kizáróan megállapítani nem lehet, így a vizsgálattal érintett ügyek száma, valamint az ahhoz kapcsolódó iratok előállításának gyakorisága, azok terjedelme kizárólagos mérce nem lehet. Ezt az álláspontot támasztották alá a kihallgatott tanúk vallomásai is. Az ítéltábla rámutat, hogy az alperes azon 10 hónap esetében, amikor állítása szerint a felperes semmilyen többlettevékenységet nem végzett, bizonyítást nem ajánlott fel, a felperes által csatolt kimutatás nem megfelelőségét nem igazolta. A jogszabály a többletmunka megállapított arányához nem rendel konkrét megbízási díj mértéket, ezért az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy jogszabály alapján a 25%-os mértékű többletmunkavégzés minden esetben 50%-os megbízási díjjal ellentételezendő. Az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenysége a jogszabályban rögzítetteknek megfelel, összhangban áll a megállapított tényekkel, okszerű, ellentmondásmentes, így az, hogy az alperes a megállapított összeget a többletmunkával aránytalanak tartja, nem teszi jogszabálysértővé a mérlegelést.

[30] A másodfokú bíróság a fentiek okán az összecszerűség körében nem juthatott más jogi álláspontra, mint arra, hogy az elsőfokú bíróság a rendvédelmi illetményalap (38.650 forint/hó) 100%-ában történő meghatározásával a megbízási díj mértékére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket nem sértette meg, a mérlegelés törvényben biztosított kereteit nem lépte túl; ily módon nincs jogalap a helytálló ítéleti döntés megváltoztatására.

[31] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a Kp. 109. § (1) bekezdése alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[32] A pervesztes alperes a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése és 102. § (1) bekezdése, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4. § (1) bekezdés a) pontja és 3. § (5) bekezdése alapján köteles a fellebbezéssel érintett pertárgyértékhez (1.333.425 forint) igazodó és a jogi képviselő által kifejtett munkával arányosan számított, a pernyertes felperest megillető másodfokú perköltség megfizetésére.

[33] Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján személyes illetékmentes, ezért a fellebbezési eljárási illetéket a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontjára és a Pp.

102. § (6) bekezdésére figyelemmel az állam viseli. A fellebbezési eljárási illeték összege az Itv. 39. § (1) bekezdése és 46. § (1) bekezdése alapján 114.404 forint.

[34] Az ítéltábla a fellebbezést a Kp. 99. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 77. § alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[35] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2025. június 11.

dr. Kecskés Zsófia s.k.
s.k.

a tanács elnöke

dr. Kincsesné dr. Szalai Kornélia s.k.

előadó bíró

dr. Farkas Ervin

bíró